

בית מדרש 'גמרא באמונה'

"מה מסכת בבא מציעא מלמדת אותנו?", "מהם העקרונות האמוניים והמוסריים הנלמדים מתוך הסוגיה?", "כיצד נוכל לצמוח מבחינה רוחנית וערכית לאור הנלמד?"

שיעור מס' 1:

הקדמה למסכת בבא מציעא

"רחמנא שעבדיה בעל כורחיה": המחוייבות כשכר

דברים כב, ב: "וְאִם לֹא קָרֹב אַחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יִדְעֶתוּ וְאַסְפְּתוּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתְךָ וְהָיָה עִמָּךְ עַד דָּרֹשׁ אַחִיךָ אֹתוֹ וְהִשְׁבֹּתוּ לוֹ".

בבא מציעא כט, א: "דאתמר, שומר אבידה.
רבה אמר: כשומר חנם, רב יוסף אמר: כשומר
שכר".

רש"י: כשומר חנם – ואינו חייב חלף בפשיעה.
כשומר שכר – וחייב בגניבה ואבידה, לשומר שכר מלוא
הוא, להעוסק במלוא פטור מן המלוא.

יסוד: דברי תורה עשירים במקום אחר

תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה ג, ה: "תני בשם רבי נחמיה [משלי לא, יד] היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה. דברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר."

בבא קמא נו, ב: "רבה אמר כשומר חנם דמי, מאי הנאה קא
מטי ליה; רב יוסף אמר כשומר שכר דמי, בההיא הנאה דלא
בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי כשומר שכר. איכא
דמפרשי הכי: רב יוסף אמר כשומר שכר דמי, כיון דרחמנא
שעבדיה בעל כורחיה, הלכך כשומר שכר דמי".

רש"י: "דלא צעי למיתב רפתא לעניא – דהעוסק
במלוה פטור מן המלוה מוצלכתך בדרך נפקא לן במס'
סוכה (ד' כה)".

גדול המצווה ועושה

קידושין לא, א: "דאמר רבי חנינא: גדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה".

□ איזו שאלה זועקת מדברי רבי חנינא?

תוספות ר"י הזקן (שם): "מי שאינו מצווה ועושה כך - שמשלם לו הקב"ה שכרו ששכר גדול יש למצווה ועושה שהוא מפני שמצווה ומקבל מרות המצות עליו".

הרב אהרן ליכטנשטיין זצ"ל "קרוב לוודאי, שמי ש'אינו מצווה' ובכל זאת 'עושה', פועל בהתאם לנטיית לבו האישית...ולמרות זאת אמרו חז"ל 'גדול המצווה ועושה', מאמר שמעמיד במרכז...את המחויבות למלא אחר הצו...אדם שמגיב בחיוב ל'קריאה' ולחובה עשוי לחוש שהרגע ההיסטורי דוחף אותו להגשמת יעד כלשהו, הגם שלעתים אין הוא עולה בקנה אחד עם מאווייו האישיים או עם מימושו העצמי" (באור פניך יהלכון עמ' 71).

המחויבות כמתנה

"והלחת מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלחת" (שמות לב, טז): "אל תקרא חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה" (אבות ו, ב).

והרב קוק כותב "ההבדל שבין העבד לבן החורין איננו הבדל מעמדי, מה שבמקרה זה הוא משועבד לאחר זה הוא בלתי משועבד. אנו יכולים למצא עבד משכיל שרוחו הוא מלא חירות, ולהיפך בן חורין שרוחו הוא רוח של עבד. החירות הצביונית היא אותו הרוח הנשאה, שהאדם וכן העם בכלל מתרומם על ידה להיות נאמן להעצמיות הפנימית שלו, להתכונה הנפשית של צלם אלקים אשר בקרבו, ובתכונה כזאת אפשר לו להרגיש את חייו בתור חיים מגמתיים, שהם שוים את ערכם" (עולת ראייה ח"ב עמ' רמה).

נפגש בע"ה ביום רביעי בשבוע

הבא בשעה

20:30

לשיעור בנושא: חשיפת הסדר

הפנימי של המסכתות בש"ס.